

Παραπονεμένες Τράπεζες

του Στέφανου Μάνου

δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα ΑΞΙΑ, το Σάββατο 18/06/2002

Η παράγραφος 3 του άρθρου 4 του ν. 3029/2002 προβλέπει ότι, αν ενταχθούν ταμεία στο ΙΚΑ, το κράτος αναλαμβάνει την κάλυψη των ελλειμμάτων των ταμείων αυτών. Με άλλα λόγια το κράτος θα αναλάβει να καλύψει τα ελλείμματα των τραπεζικών ταμείων που θα ενταχθούν στο ΙΚΑ. Για να θολώσει τα νερά κυβέρνηση ετοιμάζεται να βάλει τις τράπεζες να συνεισφέρουν ένα ποσό και περιορίζει σε ένα βαθμό τις προνομιακές παροχές των τραπεζικών. Στην πραγματικότητα όμως αναλαμβάνει να καλύψει το κράτος τα ελλείμματα που θα προκαλέσουν στο ΙΚΑ τα τραπεζικά ταμεία. Δεν χρειάζεται να το πει ή να νομοθετήσει διότι καλύπτεται από την παράγραφο 3 του άρθρου 4 του ν. 3029/2002, που ψηφίστηκε από την κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ.

Διαβάζω σε χθεσινή εφημερίδα τον τίτλο: "Υπέρ της ασφαλιστικής ρύθμισης "ψηφίζουν" οι ξένοι επενδυτές" και παρακάτω σημειώνεται ότι κέρδη καταγράφουν οι τραπεζικές μετοχές. Είναι φυσικό να χαίρονται οι επενδυτές και οι μέτοχοι αφού μια δική τους υποχρέωση μεταφέρεται στις πλάτες των φορολογουμένων. Η κυβέρνηση υπέκυψε στη δοκιμασμένη πολιτική μέθοδο να παίρνεις λίγα από τους πολλούς για να δίνεις πολλά στους λίγους. Είναι η νοοτροπία που επιτρέπει να πληρώνουν οι πολλοί εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ στην Ολυμπιακή για χάρη 10.000-15.000 προνομιούχων εργαζομένων. Το ίδιο θα γίνει τώρα με τους ασφαλισμένους στα ταμεία των τραπεζών: για χάρη τους θα πληρώσουν οι φορολογούμενοι έστω και αν, κατά μέσο όρο, είναι φτωχότεροι από αυτούς για τους οποίους πληρώνουν.

Τράπεζες και τραπεζικοί προβάλλουν το επιχείρημα ότι είναι "θύματα κακού παρελθόντος", τότε που το κράτος τους κακομεταχειρίστηκε. Τότε που δάνειζαν το κράτος με χαμηλά επιτόκια. Αλλά αυτά έγιναν –στο μέτρο που πράγματι έγιναν- πριν από 20 ή και περισσότερα χρόνια. Και πάντως ό,τι και να έκανε το κράτος τότε στις τράπεζες (όχι όμως στους τραπεζικούς), έκανε ακριβώς το ίδιο και με το παραπάνω στα εκατομμύρια των καταθετών ροκανίζοντας τις καταθέσεις τους με τα χαμηλά επιτόκια. Για ένα σωστό ισοζύγιο θα έπρεπε να μετρηθεί πόσα κέρδισαν οι τράπεζες από το κράτος τα τελευταία 20 χρόνια. Διότι **εκτιμώ ότι η μεγάλη πλειοψηφία των τραπεζικών κερδών οφείλεται στο κράτος.** Στη θέση των τραπεζών δεν θα παραπονιόμουν, κερδισμένες είναι.

Όπως και να έχουν τα πράγματα, είναι αλήθεια ότι τα τραπεζικά ταμεία δεν είναι σε θέση να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις που αφρόνως ανέλαβαν. Είναι επίσης αλήθεια η επιτακτική ανάγκη να βρεθεί λύση που θα διασφαλίζει ότι οι εργαζόμενοι στις τράπεζες είναι πραγματικά ασφαλισμένοι. Όχι όπως είναι τώρα στα χαρτιά, αλλά σίγουρα ασφαλισμένοι. Η υπαγωγή των ταμείων στο ΙΚΑ είναι μονόδρομος, όπως μονόδρομος είναι ο κάποιος περιορισμός των παροχών και η υπαγωγή όλων των νεοπροσλαμβανομένων στο ΙΚΑ και στους γενικούς κανόνες του ΙΚΑ. Όπως πάντα, στο τέλος το ερώτημα είναι: ποιος θα πληρώσει; Και εδώ η απάντηση είναι μονόδρομος: οι τράπεζες και οι μέτοχοι τους και μόνον αυτοί. Για να γίνει αυτό **πρέπει να αλλάξει η διάταξη της παραγράφου 3 του άρθρου 4 του ν. 3029/2002 με την προσθήκη ότι, ειδικώς για τα ταμεία των τραπεζών που θα ενταχθούν στο ΙΚΑ, τα ελλείμματα θα καλυφθούν από τις τράπεζες από τις οποίες προήλθαν.**

Για να μην υπάρξει κενό, απαντώ και στα ακόλουθα ενδεχόμενα ερωτήματα.

1. Τι θα γίνει σε τράπεζες όπου η συμμετοχή του δημοσίου είναι υψηλή; Το ίδιο ακριβώς με ό,τι θα γίνει σε τράπεζες με χαμηλή ή και μηδενική συμμετοχή του δημοσίου. Θα γίνει αύξηση κεφαλαίου σύμφωνα με τις διατάξεις του κ.ν.2190.
2. Και αν δεν μπορέσουν να αυξήσουν το κεφάλαιο τους; Θα τεθούν σε εκκαθάριση ή θα συγχωνευθούν με άλλες υγιέστερες τράπεζες.

Οι βασικές αρχές είναι:

- δεν χρωστάνε τίποτε οι φορολογούμενοι στις τράπεζες και τους τραπεζικούς.
- ο σκληρός ανταγωνισμός των τραπεζών είναι ωφέλιμος, αποκλείονται συνεπώς ρυθμίσεις που ευνοούν περισσότερο ή λιγότερο μια τράπεζα από μια άλλη.
- η οικονομία χρειάζεται υγιείς κερδοφόρες τράπεζες, τις άλλες δεν τις χρειάζεται.

Παρέμβαση Στέφανου Μάνου
κατά την συζήτηση για ψήφο εμπιστοσύνης
10/06/2005

Ο κ. Καραμανλής αισθάνθηκε την ανάγκη να ξαναζητήσει ψήφο εμπιστοσύνης, μόλις 15 μήνες μετά την προηγούμενη. Σωστά κάνει. Διότι έγινε φανερό, από την ομιλία του της περασμένης Τετάρτης, ότι έχει αλλάξει προσέγγιση. Για πρώτη φορά διέκρινα στην ομιλία του την κατανόηση ότι ο χρόνος κυλάει και κυλάει χωρίς επιστροφή. Παρακολουθώ, το τελευταίο καιρό, τον πρωθυπουργό να δίνει κουράγιο στον εαυτό του επαναλαμβάνοντας σε κάθε ευκαιρία την πρόθεση του να συγκρουσθεί με προβλήματα και με συμφέροντα, να προχωρήσει σε τομές και μεταρρυθμίσεις. Μακάρι να τα καταφέρει, διότι αυτό χρειάζεται η Ελλάδα. Ο πρωθυπουργός δείχνει να εγκαταλείπει την αποτυχημένη συνταγή της ήπιας προσαρμογής που θα γινόταν με πλήρη συναίνεση, κάτι που στην πράξη μεταφράστηκε σε καμιά προσαρμογή. Μακάρι να έχει κατανοήσει ο πρωθυπουργός ότι για να γίνει ομελέτα πρέπει προηγουμένως να σπάσει αυγά.

Ελπίζω ο πρωθυπουργός να ζητήσει από όλους τους υπουργούς και υφυπουργούς να μιλήσουν για το έργο τους, να κάνουν τη δική τους απογραφή. Όχι διότι θέλω να τους ακούσω, αλλά για να διαπιστώσει ο ίδιος ότι πολλοί από τους υπουργούς του είναι μόνο κατ' όνομα υπουργοί, με μηδενική έως έντονα αρνητική συμβολή στο κυβερνητικό έργο.

Κάτω από την ασφυκτική πίεση του χρόνου θα περιοριστώ σε μερικές παρατηρήσεις και προτάσεις που αφορούν ζητήματα επικαιρότητας.

1. Ο διοικητής του ΟΤΕ, ο κ. Βουρλούμης, προς τιμή του, αντί να ακολουθήσει τις υπουργικές προτροπές για συναινετικές ήπιες προσαρμογές είχε το θάρρος, από την πρώτη στιγμή, να συγκρουσθεί με το πρόβλημα του εργασιακού καθεστώτος στον ΟΤΕ. Είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν όλες ανεξαιρέτως οι ΔΕΚΟ. Προχώρησε στην πανάκριβη και κοινωνικά προκλητική εθελούσια έξοδο επειδή η κυβέρνηση δεν τόλμησε να λύσει νομοθετικά το γόρδιο δεσμό του καθεστώτος που διέπει τις εργασιακές σχέσεις στις ΔΕΚΟ. Μολαταύτα η προοπτική ότι θα μειωθεί το προσωπικό και η ελπίδα ότι θα εξορθολογισθεί η διοίκηση του αύξησε την αξία της μετοχής του ΟΤΕ κατά σχεδόν 50%. Η περιουσία του κράτους αυξήθηκε κατά 800 εκ. Ευρώ περίπου. Όσα χρειάζεται για να εξοφλήσει το ΛΑΦΚΑ. Αν η κυβέρνηση είχε τολμήσει να λύσει νομοθετικά το πρόβλημα, πιθανολογώ ότι η περιουσία του κράτους θα είχε αυξηθεί κατά 1.500 εκ. Ευρώ. Εδώ και τρεις μήνες έχω καταθέσει πρόταση νόμου για την εξομείωση των κανόνων εργασίας στις ΔΕΚΟ με τους κανόνες που ισχύουν στην ιδιωτική οικονομία, για εκείνους που θα προσληφθούν μετά την 1^η Ιουλίου 2005. Η κυβέρνηση δεν έχει πάρει θέση. Φοβάται. Η πρόταση νόμου συνιστά εξαιρετικά σημαντική διαρθρωτική μεταρρύθμιση που πρέπει να γίνει τώρα και να έχει εφαρμογή στις Τράπεζες και σε όσες ΔΕΚΟ έχουν μορφή ΝΠΙΔ και να προηγηθεί οποιασδήποτε νομοθετικής ρύθμισης για τον ΟΤΕ.
2. Σε όλες τις ΔΕΚΟ πρέπει να προσαρμοσθεί, χωρίς αναβολή, ο αριθμός των εργαζομένων σε επίπεδα που διασφαλίζουν τη μακροχρόνια ανταγωνιστικότητα τους. Όσες ΔΕΚΟ αντιμετωπίζουν ανταγωνισμό και αδυνατούν να προσαρμοσθούν θα έχουν, αργά ή γρήγορα, τη τύχη της Ολυμπιακής Αεροπορίας ή των ναυπηγείων. Δυστυχώς η κυβέρνηση, στις περισσότερες ΔΕΚΟ, δεν έχει τοποθετήσει Βουρλούμηδες αλλά φίλους των υπουργών ή του κόμματος και γι αυτό οι προοπτικές είναι δυσοίωνες.
3. Ασφαλιστικό τραπεζών, ΔΕΗ, ΟΤΕ: θεωρώ αδιανόητο και κοινωνικά προκλητικό να συζητείται η διατήρηση παροχών που επιτρέπει σε εκείνους που βγαίνουν στην σύνταξη να έχουν μεγαλύτερες απολαβές από εκείνες που είχαν εργαζόμενοι. Δεν μπορώ να κατανοήσω πως είναι δυνατόν να επιχορηγεί ο προϋπολογισμός –κάτω από το τραπέζι,

μέσω ειδικών λογαριασμών- τις προκλητικές αυτές παροχές. Το 2005 το κράτος θα πληρώσει 600 εκ. ευρώ στα ταμεία της ΔΕΗ και του ΟΤΕ για να μη θιγούν οι παροχές των προνομιούχων συνταξιούχων τους. Οι φτωχοί επιδοτούν τους πλουσίους. Αυτή είναι η πραγματικότητα και αυτή την πραγματικότητα συντηρεί η κυβέρνηση. Δεν μπορώ να δεχθώ ότι οι τράπεζες και οι μέτοχοι τους θα μετακυλήσουν το κόστος της εξυγίανσης των ισολογισμών τους στο κοινωνικό σύνολο. Ο πρωθυπουργός υποστήριξε ότι η κοινωνικά αδιανόητη αυτή εξέλιξη αποτελεί υπεύθυνη και ορθολογική λύση. Ούτε υπεύθυνη ούτε ορθολογική είναι. Αποτελεί απροκάλυπτο κυνισμό που στηρίζεται στην παραδοχή ότι είναι πολιτικά ωφέλιμο να παίρνεις λίγα από τους πολλούς για να δίνεις πολλά στους λίγους. Είναι δοκιμασμένη συνταγή. Είναι η νοοτροπία που επιτρέπει να πληρώνουν οι πολλοί εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ στην Ολυμπιακή για χάρη 10.000-15.000 προνομιούχων εργαζομένων. Καμιά αεροπορική εταιρεία σε κανένα μέρος του κόσμου δεν θα εξακολουθούσε να λειτουργεί κάτω από τις συνθήκες που λειτουργεί και συνεχίζει να λειτουργεί η Ολυμπιακή. Πριν από ένα χρόνο, σε αυτή την αίθουσα, ξεπλάγη ο πρωθυπουργός για τις τεράστιες ζημιές στον ΟΣΕ. Τι έκανε έκτοτε; Δεν γνωρίζω αν έκανε ο,τιδήποτε, γνωρίζω όμως ότι οι ζημιές αυξήθηκαν. 540 εκ. Ευρώ το 2004! Η πραγματικότητα είναι ότι πολλοί, από τους πολλούς που πληρώνουν για την καλοπέραση των προνομιούχων, είναι στα όρια της απελπισίας. Πρέπει να είναι προειδοποιημένος ο πρωθυπουργός και να τολμήσει να αντιμετωπίσει έντιμα τα προβλήματα, πριν ξεχειλίσει το ποτήρι της αγανάκτησης. Να πάψει να επιδιώκει την ακριβοπληρωμένη συναίνεση των ρετιρέ και να εξασφαλίσει ισονομία, ίσα δικαιώματα, για όλους τους Έλληνες, είτε είναι στο δημόσιο, είτε στον ιδιωτικό χώρο.

4. Ωράριο: για δύο χρόνια 1992-1994 ίσχυσε πλήρως απελευθερωμένο ωράριο καταστημάτων που συνέβαλε να αλλάξει το εμπορικό τοπίο στην Ελλάδα. Τώρα ο πρωθυπουργός χαρακτηρίζει μέτρο-τομή την προσθήκη μιας ή δύο ωρών στο ωράριο των καταστημάτων. Από το τίποτε, καλό και αυτό. Η αλλαγή όμως που θα είχε διαρθρωτικές επιπτώσεις θα ήταν η ελεύθερη λειτουργία των καταστημάτων κατά τις Κυριακές. Αυτή η αλλαγή θα ωφελούσε πράγματι τους καταναλωτές, αυτή θα δημιουργούσε νέες θέσεις εργασίας, αυτή θα οδηγούσε σε συμπίεση των τιμών. Μπορεί να σκεφθεί ο πρωθυπουργός τις επιπτώσεις στη ζωή μας αν η κυβερνητική λογική της Κυριακής αργίας εφαρμόζοταν στα περίπτερα, στα γαλακτοπωλεία, στα εστιατόρια και τις ταβέρνες; Αυτά τα καταστήματα δεν είναι μικρά; Δεν έχουν εργαζόμενους; Γιατί δεν εφαρμόζει η κυβέρνηση και σε αυτά την αρχή της Κυριακής αργίας ή, αντιστρόφως, γιατί δεν εφαρμόζει η κυβέρνηση και στα υπόλοιπα καταστήματα το ωράριο των περιπτέρων και των ταβερνών; Είναι άλλη μια απόδειξη ότι η κυβέρνηση περιορίζεται σε μικροαλλαγές της υφιστάμενης κατάστασης, χωρίς πεποίθηση, χωρίς όραμα μεταρρύθμισης.
5. Μόνο ως ανέκδοτο εκλαμβάνω τη δήλωση του πρωθυπουργού ότι ξεκίνησε σημαντικές αλλαγές στις δομές και στις λειτουργίες του κράτους. Μία αλλαγή χρειάζεται στο κράτος, που θα προκαλέσει όλες τις άλλες αλλαγές: η αυστηρή αξιολόγηση όλων των δημοσίων υπαλλήλων με στόχο το βαθύ ξεσκαρτάρισμα και τη γρήγορη προώθηση των αρίστων.

Περιορίστηκα σε μερικά θέματα της επικαιρότητας για να δείξω πόσο δρόμο έχει να διανύσει η κυβέρνηση ώστε να δικαιολογείται η προς αυτήν εμπιστοσύνη.